

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

Aanleiding

Elke gemeente dient op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) om de tien jaar haar bestemmingsplannen te herzien of zo mogelijk een verlengingsbesluit te nemen, dan wel een beheersverordening vast te stellen. Indien de gemeenteraad dit niet tijdig doet, vervalt haar bevoegdheid om leges te heffen voor diensten die verband houden met het bestemmingsplan (bijvoorbeeld in het kader van omgevingsvergunningen). Een bestemmingsplan dat op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wro (1 juli 2008) ten minste vijf jaar oud is, moet binnen vijf jaar (dus vóór 1 juli 2013) worden vervangen door een nieuw bestemmingsplan of door een beheersverordening¹.

Beheersverordening

Bij de behandeling van de Wro door het parlement is de beheersverordening toegevoegd aan het ruimtelijk instrumentarium van gemeenten. Hiermee is de mogelijkheid gecreëerd om voor zogenaamde 'laag dynamische' gebieden op een snelle en eenvoudige wijze, een nieuw juridisch-planologisch regiem vast te stellen. Voor Gramsbergen zijn tussen 2005 en 2011 diverse (bestemmings)plannen vastgesteld. Dit betekent dat vanwege de herzieningsplicht er voor een aantal gebieden, een nieuw bestemmingsplan of een beheersverordening moet worden opgesteld. Voor Gramsbergen is gekozen om voor het kerngebied een beheersverordening op te stellen. Met deze beheersverordening wordt de huidige planologisch-juridische regeling dan wel het bestaande gebruik (opnieuw) vastgelegd. Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt via een afzonderlijk bestemmingsplan.

Juridische systematiek

De bestaande rechten op grond van de vigerende bestemmingsplannen vormen het uitgangspunt voor deze beheersverordening. Daarnaast wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de juridisch-planologische regeling van het bestemmingsplan Marslanden, dat recent in procedure is gebracht. De gemeente continueert daarmee de huidige globale bestemmingsregeling voor Gramsbergen.

Beheersgebied en vigerende plannen

De ligging en globale begrenzing van het beheersgebied 'Gramsbergen' zijn aangegeven op het overzichtskaartje voorin dit plan. Hiervoor zijn de volgende (bestemmings)plannen van kracht:

- Plan van uitwerking ex artikel 11 WRO, Gramsbergen; De Garstlanden II (2005);
- Bestemmingsplan Gramsbergen (2006);
- Bestemmingsplan Bedrijventerrein De Steenmaat te Gramsbergen (2007);
- Partiële herziening Bedrijfsterein De Doorbraak, Hoge holt 18 (2008);
- Gramsbergen, plan van uitwerking De Garstlanden Ila (2009);
- Bestemmingsplan Gramsbergen, locatie De Esch 33 te Gramsbergen (2011);
- Bestemmingsplan MFC Gramsbergen (2011).

Voor de Doorbraakweg 45 (2008) en De Oostermaat 66 (2009) zijn vrijstellingsbesluiten van toepassing. Deze zijn in onderhavige beheersverordening meegenomen. De gebieden waar op korte termijn ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden, zoals aan de Acaciastraat 27/45 en Goordijk 29, zijn buiten het beheersgebied gehouden. Dat verklaart de 'witte vlekken' in de verbeelding. Meestal is voor deze gebieden een afzonderlijk bestemmingsplan opgesteld of in voorbereiding.

Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk geeft het beleidskader voor het beheersgebied weer. Daarbij wordt alleen ingegaan op beleidsdocumenten die van invloed zijn op de juridische regeling van deze beheersverordening. Het gaat hier niet om beleid voor nieuwe ontwikkelingen, maar om het ruimtelijk beleid zoals dat op dit moment van toepassing is voor kerngebieden binnen de gemeente en voor Gramsbergen in het bijzonder. In hoofdstuk 3, de planbeschrijving, gaat het om de huidige situatie binnen het beheersgebied en de juridische regeling voor de toekomst. Hoofdstuk 4 betreft de toets aan wet- en regelgeving op het gebied van natuur, milieu, archeologie en dergelijke.

Hoofdstuk 2 Beleidskader

2.1 Rijk

²De op 1 juli 2008 in werking getreden Wro kent ten opzichte van zijn voorganger een aantal nieuwe instrumenten. Eén daarvan is de beheersverordening. De beheersverordening is in de wet opgenomen om met het oog op het beheer van een gebied het bestaande gebruik snel en effectief te kunnen vastleggen in een gebied waar geen ruimtelijke ontwikkelingen worden voorzien. Het gaat dus om een beheerregeling. Daarnaast heeft de beheersverordening een digitaal component en sluit het aan bij de digitale opzet van het overige Wro-instrumentarium.

In de Handreiking Beheersverordening Wro is aangegeven dat de beheersverordening bestaat uit:

- een object dat bestaat uit het gebied waarop de verordening betrekking heeft;
- een of meer objecten binnen het gebied;
- regels die gekoppeld zijn aan het gebied en/of de objecten binnen het gebied en die gericht zijn op het beheer van het gebied;
- regels die gaan over gebruiken, bouwen, aanleggen en slopen, afwijken met een omgevingsvergunning en overgangsrecht.

Een beheersverordening gaat vergezeld van een toelichting waarin gemotiveerd wordt beschreven: de keuze voor het instrument beheersverordening, waarom er géén ruimtelijke ontwikkelingen worden voorzien en welke onderzoeken hebben plaatsgevonden. Ook bevat de toelichting een uitleg van de regels.

Per besluit van 6 maart 1992 is een gebied in het centrum van Gramsbergen, vanwege zijn historisch-ruimtelijk karakter aangewezen als beschermd stads-gezicht in de zin van artikel 1, onder g, van de Monumentenwet 1988.

Doel van de aanwijzing is de karakteristieke, met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen als een zwaarwegend belang bij de toekomstige ontwikkelingen binnen het gebied. De aanwijzing beoogt op die wijze een basis te bieden voor een ruimtelijke ontwikkeling die inspeelt op de aanwezige kwaliteiten, daarvan gebruikmaakt en daarop voortbouwt

2.2 Provincie

In de Omgevingsvisie en -verordening Overijssel (juli 2009) heeft de provincie haar visie, beleidskeuzes en uitvoeringsstrategie ten aanzien van het ruimtelijk-fysieke domein verwoord. De ambitie voor Overijssel is "om een vitale samenleving tot ontplooiing te laten komen in een mooi en vitaal landschap. Een samenleving waarin alle Overijsselaars zich thuis voelen en participeren. Met bloeiende steden en dorpen als motoren voor cultuur en werkgelegenheid, ingebed in een landschap waarin wonen, natuur, landbouw en water elkaar versterken."

Het beleid voor de fysieke leefomgeving staat primair in dienst van de sociaaleconomische ontwikkeling. Dit betekent dat ruimte wordt gemaakt voor ontwikkeling van werkgelegenheid en hoogwaardige woonmilieus. De dynamiek die hierdoor ontstaat, ziet de provincie als kans om de ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid te versterken.

Voor de bebouwde omgeving worden in de omgevingsvisie de volgende drie ontwikkelingsperspectieven aangegeven:

1. Steden als motor: gebieden voor dynamische en veerkrachtige woon-, werk- en voorzieningsmilieus waar de kwaliteiten en identiteit van de bestaande stad worden versterkt en benut voor herstructurering, transformatie, inbreiding en uitbreiding.
2. Dorpen en kernen als veelzijdige leefmilieus: veelzijdige mix van woon- en werkmilieus, elk met een eigen karakteristiek. De identiteit en eigenheid van de kernen is leidend bij opgaven als herstructurering, inbreiding en uitbreiding.
3. Hoofdinfrastructuur: vlot en veilig: hoofdinfrastructuur van autosnelwegen, autowegen, spoorlijnen, fietssnelwegen en vaarwegen, inclusief knoop- en uitwisselingspunten die de ontwikkelingsdynamiek ondersteunen en de belangrijkste vervoersrelaties vlot en veilig bedienen.

Deze beheersverordening voor Gramsbergen draagt bij aan het tweede ontwikkelingsperspectief door - conform de vigerende (bestemmings)plannen - ruime gebruiks- en bouwregelingen aan de gronden binnen het beheersgebied toe te kennen.

2.3 Gemeente

Verkenning inbreidingslocaties

In 2009 heeft de gemeenteraad de nota Verkenning Inbreidingslocaties in kernen en linten vastgesteld. Deze nota geeft aan op welke plekken binnen de kernen inbreidingsruimte voor woningbouw aanwezig is. Voor Gramsbergen wordt het volgende opgemerkt: "Het dorp bezit een heldere stedenbouwkundige structuur, met planmatige woonbuurten aan de westzijde van de structuurdragers: kanaal en spoorlijn. Binnen de planmatig opgezette woonbuurten, kunnen open plekken voorkomen. Inbreiding met woonbebouwing is hier mogelijk. In het gebied Oldenhof (begrensd door de wegen De Esch, De Anerdijk en Oldenhof) is verdichting met nieuwe woonfuncties, hoe beperkt ook, niet gewenst vanwege aantasting van de karakteristiek. Aan de oostzijde van het kanaal en de spoorlijn bevinden zich op grote schaal functies die in beginsel storend zijn voor de woonfunctie. Gelet op deze situatie is inbreiding met nieuwe woonfuncties in dit gebied niet mogelijk." Een beheersverordening maakt geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk. Ook het opnemen van wijzigingsbevoegdheden met het oog daarop, is niet mogelijk. Indien in de toekomst inbreiding binnen Gramsbergen aan de orde is, zal daarvoor een bestemmingsplanherziening worden opgesteld.

Woonplan

In het Woonplan 2008-2012 (8 januari 2008) heeft de gemeente haar woonbeleid voor de korte en lange termijn verwoord. De nadruk ligt op de kwaliteit van de woningvoorraad, zoals ook de ondertitel duidelijk maakt: 'Duurzaam wonen in Hardenberg'. Het Woonplan onderscheid vier centrale beleidsdoelen:

1. Gedifferentieerde leeftijdsopbouw: de gemeente zet met name in op de huisvesting van jongeren, starters en vermogende burgers.
2. Doelgroepen: de gemeente wil inspelen op de kwalitatieve woonvraag van de verschillende doelgroepen, zoals hulpbehoevenden, mensen met lagere inkomens et cetera.
3. Duurzaam bouwen en energiebesparing: De gemeente streeft ernaar op de lange termijn klimaatneutraal te zijn. Een belangrijke bijdrage hierin is gelegen in de kwaliteit van de woningvoorraad binnen de gemeente (zie ook onder 'Duurzaam Hardenberg').
4. Regie op de programmering en segmentering: de gemeente wil ruimte bieden voor meer keuzevrijheid voor de woningzoekenden in de vorm van vrije kavels en (collectief) particulier opdrachtgeverschap.

Voor de uitwerking van deze doelen wordt verwezen naar het Woonplan, dat raadpleegbaar is via de gemeentelijke website.

Deze beheersverordening maakt geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk. Wel is de nieuwbouwmogelijkheid op grond van het vigerende bestemmingsplan "Gramsbergen, locatie De Esch 33 te Gramsbergen" overgenomen. Zie hiervoor ook paragraaf 3.3.

Detailhandelsstructuurvisie

De gemeenteraad heeft op 21 december 2004 een detailhandelsstructuurvisie vastgesteld. Deze visie geeft antwoord op de volgende vraag: "Hoe kan het economisch voorzieningenniveau in de diverse kernen binnen Hardenberg zodanig worden versterkt, dat de consument in een hoogwaardig, aantrekkelijk en leefbaar winkelgebied zijn aankopen kan doen?" Voor Gramsbergen is een afzonderlijk Deelrapport opgesteld³.

Aan Gramsbergen is in de structuurvisie een lokaal verzorgende functie toebedeeld. Dat wil zeggen dat de kern moet streven naar een blijvend goede verzorgingsfunctie wat betreft de dagelijkse boodschappen voor de eigen bevolking. Deze lokale bevolking moet de komende 10 tot 15 jaren voor de dagelijkse aankopen niet naar een andere aankoopplaats hoeven uit te wijken. Daar ligt voor Gramsbergen de prioriteit en dat is het ambitieniveau. Om dit te bereiken, moet de binding voor de dagelijkse aankopen ten minste vastgehouden worden en als het kan worden verhoogd. Het aanbod aan dagelijkse winkels moet zo compleet mogelijk zijn en van een constant en hoog niveau. Voor de niet-dagelijkse sector zullen de uitbreidingskansen gering zijn. Deze sector kan veelal niet alleen op lokale koopkracht functioneren, omdat het verzorgingsgebied daarvoor te klein is. Voor Gramsbergen bestaan tenslotte ook goede kansen om in te spelen op het toerisme.

Om deze ambitie te kunnen waarmaken, worden de volgende randvoorwaarden meegegeven:

- om een basispakket dagelijkse winkels mogelijk te maken, is een gezamenlijke trekkracht door concentratie van deze winkels gewenst;
- zaken als efficiency en gemak moeten in het winkelgebied perfect op orde zijn;
- het investeringsgedrag van de winkeliers moet actief zijn;
- kwaliteit en service moeten gewaarborgd zijn;
- samenwerking op het gebied van onder andere promotie verdient aanbeveling;
- toerisme moet op zijn kansen voor detailhandel worden onderzocht;
- de ontsluiting, het parkeren en de ruimtelijke kwaliteit moeten van een goed niveau zijn.

De begrenzing en regeling van de bestemming Centrum sluit aan bij dit beleid uit de detailhandelsstructuurvisie. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het centrumgebied zullen afzonderlijke bestemmingsplannen moeten worden opgesteld. Zie ook paragraaf 3.3.

Welstandsnota

De gemeenteraad heeft op 29 november 2011 de Welstandsnota Hardenberg Visie op beeldkwaliteit vastgesteld. Deze nota zet in op "het leggen van verbindingen tussen bestaande gebiedskwaliteiten en nieuwe ontwikkelingen, tussen oud en nieuw, tussen snel en traag, tussen stad en land, tussen rood en groen, tussen opbrengsten en kosten." De ambitie is een kwaliteitsontwikkeling in gang te zetten waarbij elk project bijdraagt aan de versterking van de beeldkwaliteit van de leefomgeving. Daarmee zullen de verschillende kernen zich meer onderscheiden en krijgt elke kern haar eigen kleur (terug).

De gemeente wil meer vrijheid voor burgers creëren. Dit wordt bereikt door kaders te stellen 'waar het er toe doet' en andere delen van de gemeente regelvrij te maken. Een en ander komt tot uiting in de toekenning van drie niveaus (zie onder). Op de belangrijke plekken wordt door middel van welstand en bestemmingsplan gestuurd. De laag gewaardeerde plekken zijn welstandsvrij. Voor deze gebieden is het bestemmingsplan (of de beheersverordening) maatgevend.

De Welstandsnota maakt onderscheid naar de volgende niveaus:

- **Niveau 0 (laag):**

geen eisen ten aanzien van welstand. Beeldkwaliteit wordt geregeld in het bestemmingsplan (of de beheersverordening).

- **Niveau 1 (midden):**

specifieke ambitie ten aanzien van beeldkwaliteit, gericht op behoud van belangrijkste gebiedskenmerken van architectonische of stedenbouwkundige aard. Inzet van een globale vorm van welstand met planbegeleiding naast het bestemmingsplan (of de

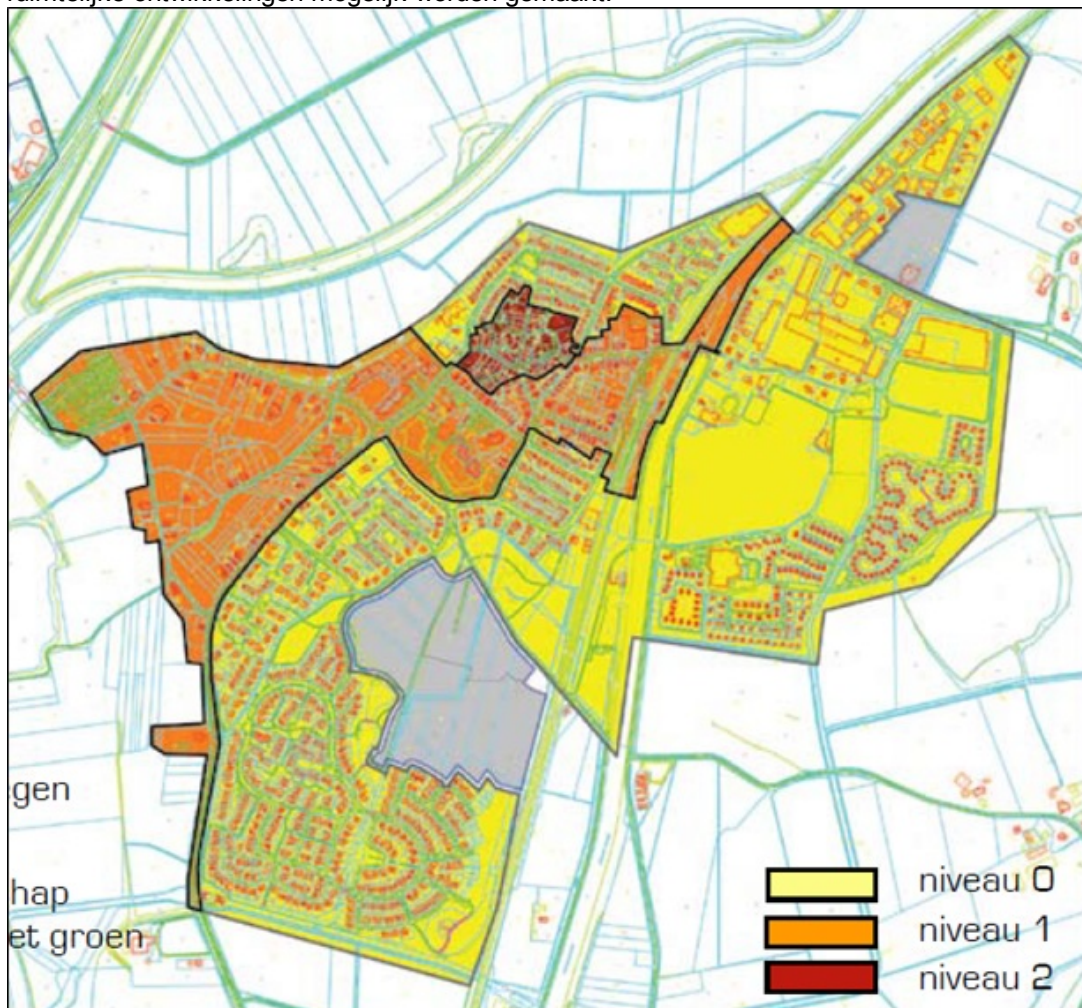

beheersverordening).

- **Niveau 2 (hoog):**

hoge ambitie ten aanzien van beeldkwaliteit, bij gebieden en/of locaties met een hoge architectonische en stedenbouwkundige waarde. Inzet van welstand met een intensieve vorm van planbegeleiding naast het bestemmingsplan (of de beheersverordening).

Aan Gramsbergen zijn drie beschermingsniveaus toegekend. Het oude kerngebied (beschermd stadsgezicht) valt onder niveau 2. Niveau 1 is toegekend aan: de historische invalswegen; het gebied ten zuidwesten van de Anerdijk en de Esch; de grootschalige bebouwing in groene setting tussen het zuidelijk kerndeel en het beschermde stadsgezicht; het gebied langs Kanaal Almelo-de Haandrik. Het overige kerngebied is welstandsvrij, met uitzondering van bedrijventerrein 'De Steenmaat' en woonwijk 'Garstlanden III' waarvoor beeldkwaliteitsplannen van toepassing zijn. Het welstandsbeleid heeft geen gevolgen voor deze beheersverordening aangezien er geen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt.

Uitsnede kaart welstandsnota

Duurzaam Hardenberg

Zoals aangegeven onder het kopje 'Woonplan' streeft de gemeente naar energieneutraliteit. Hiermee wordt bedoeld dat alle energie die binnen de gemeentegrenzen wordt gebruikt in de gemeente zelf of in de regio duurzaam wordt opgewekt. Concreet wil de gemeente in 2014 minimaal 10% energie hebben bespaard en 10% meer duurzame energie per jaar hebben gerealiseerd. Dit doet de gemeente Hardenberg in stappen van 2,5% per jaar. Onderdeel van dit duurzaamheidsbeleid is een maatregelenpakket voor bestaande

bouwwerken en nieuwbouw. Zo krijgen woningeigenaren bijvoorbeeld een energieadvies van de gemeente of van een adviseur om thuis energie te besparen. Ook bij de gesprekken die de gemeente voert over de uitgifte van kavels is duurzaamheid een vast onderdeel. Voor overige maatregelen op dit beleidsterrein wordt verwezen naar de gemeentelijke website. Dit beleid heeft geen gevolgen voor deze beheersverordening aangezien er geen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt.

Collegeprogramma

In het Collegeprogramma 2010-2014 (subtitel: 'Meer met Minder', 9 april 2010) is aangegeven dat de gemeente vanwege de economische crisis en de bezuinigingstaakstelling van het Rijk over onvoldoende middelen beschikt om het beleid uit de voorgaande collegeperiode ongewijzigd voort te zetten. De volgende speerpunten uit collegeprogramma zijn (indirect) van belang voor de kern Gramsbergen:

- Het bevorderen van het in stand houden dan wel realiseren van buurtkamers (in meer kernen van de gemeente), multifunctionele centra (nieuw in ieder geval in Gramsbergen en Dedemsvaart) en dorpshuizen, maar ook het zoveel mogelijk handhaven van onderwijs-, sport- en culturele voorzieningen, aansluitend bij lokale kwaliteiten en behoeften.
- Voor de leefbaarheid van dorp, buurt of wijk is sociale samenhang van groot belang, ook om eenzaamheid en isolement te voorkomen. Voorzieningen die sociale samenhang bevorderen of verbeteren worden gestimuleerd.
- Een belangrijke voorwaarde voor leefbaarheid is veiligheid. Dit blijft ook de komende jaren een belangrijk thema, onder het motto: de openbare ruimte blijft schoon, heel en veilig.

In deze beheersverordening zijn regelingen opgenomen voor de bestaande (maatschappelijke) voorzieningen. Ook het bestemmingsplan voor het MFC is overgenomen in onderhavige beheersverordening. Zie hiervoor ook paragraaf 3.3.

Toekomstvisie

In de Toekomstvisie gemeente Hardenberg 2004-2019 (subtitel: 'Hardenberg stapt stevig op de toekomst af', vastgesteld 27 mei 2004) en de uitwerking daarvan in het Meerjarenprogramma (10 november 2005) wordt ingezet op versterking van vier gemeentelijke kwaliteiten: 'de onderlinge betrokkenheid, de prettige woonomgeving, de ondernemerszin en de groene ruimte'.

De belangrijkste uitgangspunten voor 'grote kernen' (waaronder Gramsbergen) zijn:

- Bundeling en samenwerking zijn voor de voorzieningen van belang om kwaliteit en duurzaamheid te waarborgen. De gemeente ondersteunt voorzieningen op het terrein van onderwijs en zorg.
- Vanwege demografische ontwikkelingen (kleinere huishoudens, vergrijzing) moet er anders worden gebouwd. Daarnaast zijn extra starterswoningen nodig om jongeren te binden. Verder is het wenselijk om woningen in het duurste segment te bouwen om daarmee de mensen met hoge inkomens aan de gemeente vast te houden.
- Bevorderen van een veilige en leefbare omgeving. Het gaat hierbij om verkeersveiligheid, sociale veiligheid en het beheer van de openbare ruimte.

Deze beheersverordening komt aan dit laatste tegemoet door de globale bestemmingen van de vigerende (bestemmings)plannen over te nemen. Zie ook paragraaf 3.3.

Overig beleid

Het gemeentelijk beleid inzake archeologie en externe veiligheid komt bij de toets aan wet- en regelgeving in hoofdstuk 4 aan bod.

Hoofdstuk 3 Planbeschrijving

3.1 Cultuurhistorie

Gramsbergen is ontstaan op de rand van het beekdal van de Vecht, tijdens ontginningen in de Karolingische tijd. In de veertiende eeuw was er het kasteel Huis Gramsbergen gevestigd. Gramsbergen kreeg in 1442 stadsrechten. De vroegste bebouwing is gelegen langs de Hessenweg (een handelsweg tussen Holland en Duitsland) en de daarop aansluitende toegangsweg naar het kasteel. Eind veertiende eeuw is in de nabijheid van dit kruispunt een kerk gesitueerd.

Aan de hand van topografische kaartjes uit de verschillende periodes wordt hieronder de meer recente ruimtelijke ontwikkeling van Gramsbergen in beeld gebracht. Het gaat om de jaren rond 1850, 1900, 1950 en 2010. De kaartjes zijn aan het slot van deze paragraaf afgebeeld.

1850

Rond 1850 is Gramsbergen een kleine nederzetting op de oostoever van de Vecht. De Vecht slingert zich als een sterk meanderende rivier door de omgeving. Bij de Klokken ten noorden van Gramsbergen bij Ane vormen voetveren de verbinding met de westoever. De meeste wegen zijn onverhard. Een uitzondering hierop vormen de wegen naar Ane en Hardenberg.

De bebouwing is geconcentreerd langs de wegen rondom de kerk. Ook in Oldenhof, gelegen zuidwestelijk van Gramsbergen, komt bebouwing voor. Verspreide bebouwing wordt weinig aangetroffen. Direct ten noorden van de bebouwing ligt het terrein van het voormalige kasteel. Het kasteel is dan reeds gesloopt. De grachten, twee poorten en het koetshuis zijn nog wel aanwezig.

Alle gronden in de omgeving van Gramsbergen zijn in gebruik als landbouwgrond; 'woeste gronden' ontbreken. De hoger gelegen gronden, zoals de Esch en het Goor, worden gebruikt als bouwland. De lager gelegen gronden langs de rivier en langs de verschillende beken worden gebruikt als hooi- en weilanden. Ten zuidoosten van Gramsbergen ligt een bosperceel.

1900

In de periode tussen 1850 en 1900 treden in de omgeving van Gramsbergen grote veranderingen op.

Om de afvoercapaciteit van de Vecht te verbeteren wordt de rivier 'genormaliseerd'. De meanders worden afgesneden en blijven als relictten langs de rivier achter. Een geheel nieuwe waterweg heeft zijn intrede gedaan: het Kanaal Almelo-De Haandrik. Evenwijdig met het kanaal is de spoorlijn met het station aangelegd. De doorgaande wegen zijn verhard.

De bebouwing van Gramsbergen is nauwelijks in omvang toegenomen. Dit geldt ook voor de bebouwing in de omgeving. Het terrein van het voormalige kasteel wordt nog door grachten omgeven.

In het agrarisch gebruik van de gronden is in de loop van de jaren niet veel gewijzigd. De verkaveling wijkt in beperkte mate af van de situatie in 1850.

1950

Tussen 1900 en 1950 verandert er weinig. De oude rivierarmen zijn deels verdwenen. Inmiddels zijn vrijwel alle zandwegen verhard.

De hoeveelheid bebouwing is enigszins toegenomen. Dit is met name het geval in de omgeving van het station en langs de uitvalswegen richting Ane en Hardenberg. Van het kasteelterrein zijn de grachten verdwenen en er is een begin gemaakt met het realiseren van woonbebouwing.

De agrarische structuur van het landschap rondom Gramsbergen is nog grotendeels in de oorspronkelijke staat.

2010

In de periode tussen 1950 en 2010 vinden grote veranderingen plaats in Gramsbergen en omgeving. Deze veranderingen hebben vooral betrekking op de bouw van woningen, bedrijven en recreatiewoningen. Vooral in zuidelijke richting is Gramsbergen sterk uitgebreid (De Hoge Esch en Loozermars). Ook aan de oostzijde van het kanaal is de hoeveelheid bebouwing fors toegenomen (bedrijven en Recreatiecentrum 't Hooge Holt). Wat betreft de landbouwkundige functie in de omgeving van Gramsbergen geldt dat schaalvergroting heeft plaatsgevonden. De verkaveling is hierdoor sterk gewijzigd. Opmerkelijk is ten slotte dat het bosperceel, gelegen tussen de ijsbaan en het park Hooge Holt, nog steeds aanwezig is

Monumenten

Binnen de kern Gramsbergen zijn de volgende monumenten aanwezig⁴:

- Anerdijk 15 (Het Lijkenhuisje - gemeentelijk monument);
- Boomhofstraat (Kasteelpoort - rijksmonument);
- Boomhofstraat 3 (Stadstoren - rijksmonument);
- De Esch 1 (Gemeentehuis - gemeentelijk monument);
- Hardenbergerweg 3 (Villaboerderij - gemeentelijk monument);
- Kruisstraat 12 en 14 (De Tapperijen van de Steensteeg - rijksmonument);
- Oldenhof 1 (Klompemakerij - rijksmonument);
- Oldenhof 4 (Smederij - rijksmonument);
- Oudestraat 10 (Wevershuisje - gemeentelijk monument);
- Burgemeester van Riemsdijk 19-23 (jaren 30 woningen - gemeentelijk monument);
- Stationsstraat 8 (Meestershuis - gemeentelijk monument);
- Stationsstraat 22 (Directeurswoning - gemeentelijk monument).

GRAMSBERGEN CULTUURHISTORIE

ca. 1850

ca. 1900

ca. 1950

ca. 2010

3.2 Huidige situatie

3.2.1 Functionele structuur

Wonen

Gramsbergen is door het Kanaal Almelo-De Haandrik opgesplitst in twee delen. Ten westen van het kanaal liggen de woongebieden, aan de oostkant zijn bedrijfs- en recreatieve functies geconcentreerd.

Verschillende typen woongebieden worden aangetroffen. Elk vertoont duidelijke kenmerken van zijn ontstaansperiode: de oude kern (beschermd stadsgezicht) met zijn compacte bebouwing en centrumfuncties; de naoorlogse buurten daaromheen met voornamelijk rijtjes, de jongere uitlegwijken ten zuiden van De Oostermaat met een ruime bebouwingsopzet, vrijstaande en geschakelde woningen en groene zones (De Hoge Esch, Loozermars, Garstlanden).

Bedrijven en maatschappelijke functies

Bedrijven hebben zich vooral aan de noordoostelijke kernrand gevestigd, op de bedrijfsterreinen Holtheme en de Doorbraak.

Langs de Anerdijk/Oostermaat en in de oude kern is een aantal maatschappelijke voorzieningen aanwezig: een begraafplaats, enkele kerken, verzorgingstehuis Het Welgelegen, Serviceflat Gramsbergen State en het zwembad. Naast de vijver in het parkje langs de Oostermaat wordt een multifunctioneel centrum gerealiseerd, waarin onder andere het dorps huis wordt gevestigd.

Detailhandel en horeca

Detailhandel en horeca voorzieningen zijn geconcentreerd in het centrumgebied.

Sport en recreatie

Aan de oostzijde van het Kanaal Almelo-De Haandrik is een sportcomplex gevestigd. Ook is aan deze zijde het Recreatiecentrum 't Hooge Holt gevestigd.

3.2.2 Ruimtelijke structuur

Verkeer

Door de aanwezigheid van de Vecht en het kanaal Almelo-De Haandrik wordt het dorp op slechts enkele plaatsen ontsloten. Vanuit het westen is dat via de Anderdijk, vanuit het zuiden via de Hardenbergerweg en de Kerkenkastweg en vanuit het noorden via de Coevorderweg.

De Oostermaat en De Esch vormen in het dorp de belangrijkste doorgaande wegen. Parallel aan het kanaal Almelo-De Haandrik loopt het spoor vanuit Hardenberg richting Coevorden.

De Anerdijk (met de brug over de Vecht) De Oostermaat

Bebouwing

Een uitzonderlijke k waliteit van Gramsbergen betreft het beschermd stadsgezicht. Het aanwijzingsbesluit is als bijlage bij de regels opgenomen. De bebouwing bestaat voornamelijk uit negentiende-eeuwse panden met één bouwlaag en een boerderijachtige hoofdvorm. Het gaat hoofdzakelijk om panden met een woon- of centrumfunctie. Zie verder paragraaf 3.1.

Beschermde dorpsgezicht

Rond het centrumgebied komt hoofdzakelijk bebouwing uit de jaren '50 en '60 voor. De bebouwing bestaat voornamelijk uit rijenwoningen, met de nok parallel aan de straat. Door het straatprofiel (smal profiel met langsparkeren) en het bestratingsmateriaal heeft het gebied een verblijfskarakter.

Omgeving rondom beschermd stadsgezicht

Aan de zuidzijde van de Oostermaat is vanaf de jaren '70 woonbebouwing gerealiseerd. Het gaat in dit gebied om overwegend vrijstaande en twee-onder-een kap woningen in de wijken De Hoge Esch en Loozermars (de wijk Garstlanden wordt op dit moment verder ontwikkeld).

Bebouwing in Loozermars

Langs enkele oorspronkelijke uitvalswegen vanuit het historische centrum (o.a. de Stationsstraat, De Esch, De Anerdijk) is met name in de periode voor de tweede wereldoorlog vrijstaande woonbebouwing gerealiseerd.

De Esch

Aan de oostzijde van kanaal Almelo-De Haandrik liggen de bedrijventerreinen Holthema en de Doorbraak. Op deze terreinen zijn zowel bedrijfspanden als bedrijfswoningen gevestigd.

Bedrijventerreinen Holthema en de Doorbraak

Groen

Groen in de vorm van parkjes is vooral aan de rand van de woonwijken aanwezig, waarbij deze in Loozermars gecombineerd is met watergangen. Langs de Oostermaat ligt een relatief groot park met vijver. Grotere groenzones binnen de kern worden verder aangetroffen tussen de spoorbaan en het kanaal en aan de oostkant van de kern (sportpark Het Hoge Holt, park met openluchttheater, Recreatiecentrum 't Hooge Holt).

Groen met een agrarisch en landschappelijk waardevol karakter, is aanwezig tussen De Anerdijk, De Esch en De Oldenhof. De kleinschaligheid en doorzichten naar het buitengebied verlenen dit gebiedje bijzondere waarde. Uitbreiding van woningbouw binnen het gebied rond De Oldenhof wordt niet wenselijk geacht (zie ook paragraaf 2.3).

Een waardevol groengebied met een meer besloten karakter is het Gramsbergerbosje (aan de oostzijde van het kanaal Almelo-De Haandrik). Deze oude bosschage is op de oudste topografische kaarten te zien en beschikt over een wegenpatroon dat de laatste 100 jaar nauwelijks is gewijzigd. In dit oude Eikenbos (circa 500 jaar) komen onder meer de zeldzame plantensoorten grote muur, gierstgras, adelaarsvaren, lelietje-van-dalen, dalkruid en valse salie voor.

Het gebied rond de Oostermaatsteeg is ook landschappelijk gezien waardevol.

Tenslotte verdient ook de algemene begraafplaats aan de Anerdijk vermelding. Deze is aan het eind van de negentiende eeuw aangelegd en beschikt nog over een baarhuisje uit die tijd.

De Oostermaatsteeg Park aan De Oostermaat

Omringende landschap

Gramsbergen grenst aan het beekdal van de Vecht. Dit zorgt voor enig hoogteverschil tussen de kern en het omliggende landschap. Een deel van Gramsbergen is gebouwd op de es. Ook de grotere hoogte van het betreffende wijkje (De Hoge Esch) heeft een zekere waarde.

Water

Gramsbergen is gelegen tussen de Vecht en het kanaal Almelo-De Haandrik. Deze watergangen hebben in grote mate de ontwikkelingsrichting van Gramsbergen bepaald. Binnen de kern komt open water voor in de vorm van vijvers in het parkje langs de Oostermaat, in de wijk Loozermars en in het recreatiegebied 't Hooge Holt.

De Vecht Kanaal Almelo-De Haandrik

3.3 Juridische vormgeving

Zoals in de inleiding is aangegeven, is ervoor gekozen om voor Gramsbergen een beheersverordening op te stellen. Het gaat hier namelijk om een 'laag dynamisch' gebied waar zich de komende jaren slechts enkele ruimtelijke ontwikkelingen in de zin van de Wro voordoen. Deze ontwikkelingen worden planologisch mogelijk gemaakt middels een afzonderlijk bestemmingsplan. Binnen het beheersgebied worden alleen 'ontwikkelingen' meegenomen die deel uitmaken van de vigerende (bestemmings)plannen. Het gaat dan met name om de woningbouwmogelijkheid aan De Esch 33. Ook nieuwe wet- en regelgeving, die verplicht in ieder ruimtelijke plan moet worden meegenomen, zijn vertaald in deze beheersverordening. Dit heeft betrekking op het archeologiebeleid en de wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid.

Bij een beheersverordening moet het bestaande gebruik worden geregeld. In de Handreiking Beheersverordening van de Vereniging Nederlandse gemeenten (VNG) is aangegeven dat het begrip 'bestaand' op twee manieren kan worden gedefinieerd. Gebruik in 'enge zin' is het gebruik dat feitelijk bestaand is op het moment van het vaststellen van de beheersverordening. Dit geldt zowel voor het gebruik van gronden als van de aanwezige bouwwerken. Gebruik in 'ruime zin' gaat uit van het vigerende bestemmingsplan en van verleende omgevingsvergunningen voor planologisch afwijken.

De VNG adviseert bij een keuze voor een beheersverordening uit te gaan van de 'ruime' definitie. Daarbij wordt als basis het vigerende bestemmingsplan gekozen. De gemeente Hardenberg gaat hierin mee.

3.3.1 Juridische opzet

De Wro geeft niet aan uit welke elementen een beheersverordening is opgebouwd, c.q. waaruit deze bestaat. De Regeling standaarden ruimtelijke ordening 2008 geeft aan dat de beheersverordening wordt vormgegeven, ingericht en beschikbaar gesteld overeenkomstig IMRO 2008 en STRI 2008. De voorliggende beheersverordening voldoet aan deze vereisten.

Deze beheersverordening bestaat uit:

- een verbeelding;
- regels;
- een toelichting.

In de verbeelding zijn de bestemmingen, aanduidingen en bouwvlakken opgenomen.

De regels zijn als volgt opgebouwd:

- Inleidende regels;
- Bestemmingsregels;
- Algemene regels
- Overgangs- en slotregels.

3.3.2 Bestemmingen

Bij het bepalen van de regels is aangesloten bij de vigerende bestemmingsplannen en de huidige situatie. Daarnaast is zoveel mogelijk aangesloten bij de bestemmingsplannen die op dit moment worden geactualiseerd, zoals Marslanden. De beheersverordening kent 14 bestemmingen en zes dubbelbestemmingen.

Agrarisch

Binnen deze bestemming zijn de gronden in hoofdzaak bestemd voor agrarische cultuurgrond. Er zijn geen gebouwen toegestaan, anders dan ten behoeve van het openbaar nut of het verkeer en verblijf.

Bedrijf

Binnen deze bestemming zijn bedrijven toegestaan en het bestaand wonen ten behoeve van het bedrijf.

Centrum

Het centrum van Gramsbergen heeft de bestemming Centrum gekregen. Binnen deze bestemming zijn verschillende functies, zoals detailhandel, dienstverlening, bedrijven, wonen uiteenlopende functies die elkaar kunnen versterken. Binnen deze bestemming Centrum worden uitsluitend typische centrumfuncties, zoals detailhandel, dienstverlening, maatschappelijke voorzieningen en wonen toegestaan. Horeca is uitsluitend toegestaan overeenkomstig de bestaande situatie, de bestaande horecabedrijven zijn voorzien van een aanduiding 'horeca'.

Groen

De gronden met de bestemming Groen zijn in hoofdzaak bestemd voor groenvoorzieningen en voor waterhuishoudkundige voorzieningen. Daarnaast zijn wegen, parkeervoorzieningen en andere verblijfsvoorzieningen toegestaan binnen deze bestemming. Voor zover de gronden zijn voorzien van een aanduiding 'dagrecreatie' zijn dagrecreatieve voorzieningen als zwem- en watersportvoorzieningen toegestaan. Ten behoeve hiervan mag de bestaande bebouwing met 25% worden uitgebreid.

Maatschappelijk/Maatschappelijk - Begraafplaats

De gronden binnen de bestemming Maatschappelijk zijn onder meer bestemd voor educatieve, sociaal-medische, sociaal culturele, levensbeschouwelijke voorzieningen, sportvoorzieningen, recreatieve voorzieningen en voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening. Onder de bestemming wordt ook ondergeschikte detailhandel ten dienste van de voorzieningen gerekend. Ook het MFC waarvoor recentelijk een bestemmingsplan is vastgesteld is meegenomen in de bestemming Maatschappelijk. De begraafplaats heeft een aparte bestemming Maatschappelijk - Begraafplaats gekregen.

Recreatie

Het recreatiepark 't Hooge Holt is bestemd als Recreatie. Binnen de bestemming zijn recreatiewoningen, beheersgebouwen en de bestaande bedrijfswoning toegestaan aan bebouwing.

Sport

Binnen de bestemming Sport zijn sportterreinen en sporthallen toegestaan.

Verkeer/Verkeer - railverkeer

Alle doorgaande (hoofd)wegen krijgen een afzonderlijke verkeersbestemming en zijn niet opgenomen in de gebiedsbestemmingen. Ook het spoor is voorzien van een aparte bestemming.

Water

Het kanaal en de sloot die aan de oostkant van Gramsbergen loopt zijn bestemd als Water.

Woongebied

De bestemming Woongebied is een ruime bestemming waarbinnen zowel het wonen en het verkeer als de groenvoorzieningen zijn begrepen. In de bestemming komen tevens detailhandel, bedrijven, zorgwoning, dienstverlening en horeca voor, deze functies zijn voorzien van een aanduiding in de verbeelding. Op basis van de vigerende bestemmingsplannen is het mogelijk om nog één woning te bouwen aan de Esch 33. Dit is in de beheersverordening meegenomen door de betreffende locatie te voorzien van de aanduidingen 'maximum aantal wooneenheden' en 'specifieke bouwaanduiding - afwijkende

hoogte'. Voor de bestaande woningen buiten het beschermd stadsgezicht zijn geen bouwvlakken opgenomen, wel dient bij het bouwen van een woning (niet zijnde aaneen gebouwd) een afstand van 3 m tot de zijdelingse perceelgrens te worden aangehouden.

Bij het wonen (al dan niet ten behoeve van het bedrijf) is de mogelijkheid opgenomen om bijzondere woonvormen toe te staan. Toestemming hiervoor is afhankelijk van de effecten op de omgeving. Dit zal in een omgevingsvergunning worden mee gewogen. Eventuele maatregelen ter voorkoming van nadelige ruimtelijke gevolgen worden bij verlening van een vergunning als vereiste opgenomen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het voorkomen van geluid- en/of parkeeroverlast.

Archeologie

Ter bescherming van de archeologische verwachtingswaarden en de in het beheersgebied liggende gasleiding zijn dubbelbestemmingen opgenomen. Binnen deze bestemmingen geldt dat niet zonder meer gebouwd mag worden en ook is een omgevingsvergunningverplichting opgenomen voor het uitvoeren van bepaalde werken, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden.

Beschermd stadsgezicht

De ruimtelijke structuur en de cultuurhistorische waarden van Gramsbergen binnen het beschermd stadsgezicht van Gramsbergen worden beschermd door een regeling die is opgenomen in de dubbelbestemming Beschermd Stadsgezicht. De dubbelbestemming beoogt de karakteristieke kenmerken van het gebied te versterken door de niet-karakteristieke panden beter te laten aansluiten bij het stadsgezicht. Om dit te realiseren zijn strikte regels opgenomen. Hiervan kan worden afgeweken mits geen afbreuk wordt gedaan aan het karakteristieke stadsgezicht.

De karakteristieke paden zijn aangeduid, deze paden mogen niet worden veranderd zonder omgevingsvergunning. Er is in de dubbelbestemming dan ook een omgevingsvergunningstelsel voor het uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden opgenomen, waarin ook andere werken en werkzaamheden vergunningplichtig zijn gemaakt.

Om een totaalbeeld in de verbeelding weer te geven zijn ook de rijksmonumenten aangeduid als karakteristiek. Deze panden zijn tevens beschermd op grond van de Monumentenwet. De regeling die in het bestemmingsplan is opgenomen zorgt niet voor meer belemmering ten aanzien van bouwmogelijkheden aan of bij deze panden.

3.4 Handhaving

De gemeentelijke overheid is verantwoordelijk voor de handhaving van een beheersverordening. Het doel is om situaties die in strijd zijn met de regels tegen te gaan. Handhaving omvat verschillende activiteiten. Er zal controle en toezicht moeten plaatsvinden om te constateren of overtredingen voorkomen. Vervolgens zal in veel gevallen worden geprobeerd om middels overleg een einde te maken aan de overtreding. Als dit niet lukt, kunnen handhavingsmiddelen worden toegepast, zoals bestuursdwang.

Het legaliseren van een overtreding of het gedogen van een overtreding valt niet onder handhaving.

Hierna wordt ingegaan op de instrumenten waarmee de gemeente handhavend kan optreden.

Preventieve handhaving

Preventieve handhaving heeft als doel op voorhand overtreding van de beheersverordening te voorkomen. Voor een doelmatige handhaving van een actuele beheersverordening dient aan een aantal (algemene) voorwaarden te worden voldaan.

Voorlichting

Duidelijkheid verschaffen over de inhoud en de doelstellingen van de beheersverordening. Hieraan zal in elk geval via de inspraak over de beheersverordening inhoud worden gegeven. Die duidelijkheid kan verder ook in het vooroverleg over concrete aanvragen (om vergunning, herziening beheersverordening) worden gegeven.

Klachtenregistratie

Door toepassing van een (geautomatiseerd) klachtenregistratiesysteem kunnen de binnengekomen klachten worden geregistreerd. Vervolgens kunnen door verbeteracties in de toekomst klachten worden vermeden. Door jaarlijkse verslaglegging ontstaat een beeld van de klachten en eventuele 'trends' daarin.

Toezicht

Structurele controle in het veld heeft consequenties voor de inzet van personeel. Er wordt jaarlijks een handavingsuitvoeringsprogramma opgesteld, waarin een afweging wordt gemaakt tussen taken en beschikbare middelen/menskracht. Hieruit volgt een prioritering van taken. Het gaat om taken op het gebied van onder andere bouwen, gebruik van gronden en gebouwen, milieu en de Algemene Plaatselijke Verordening.

Financiële maatregelen

Financiële maatregelen zoals de verplichting extra legeskosten te betalen als pas achteraf een vergunning wordt aangevraagd, kunnen bijdragen aan een beter naleefgedrag.

Heldere lijn

Door een eenduidige lijn te brengen in de gedragingen van de gemeente kan het optreden tegen overtredingen gemakkelijker worden gemotiveerd. Er ontstaat meer draagvlak voor de beheersverordening omdat op gelijke wijze tegen gelijke gevallen wordt opgetreden.

Repressieve handhaving

Handhaving kan plaatsvinden door publiekrechtelijk, privaatrechtelijk of strafrechtelijk optreden. Deze vormen van handhaving zijn repressief van karakter. Hiermee wordt bedoeld dat de gemeente middelen heeft waarmee naleving kan worden afgedwongen en tegen normafwijkend gedrag correctief kan worden optreden. De repressieve handavingsmiddelen worden hierna beschreven.

Publiekrechtelijke handhaving

Deze vorm van handhaving bestaat uit het toepassen van bestuursdwang of het opleggen van een dwangsom. Bestuursdwang omvat het (doen) wegnemen of herstellen van hetgeen in strijd is met de te handhaven regels of verplichtingen die uit die regels volgen.

Dit houdt meestal in dat illegaal gebouwde bouwwerken worden afgebroken en illegaal gebruik van gronden en opstallen wordt beëindigd. Het kan ook gaan om het beletten van een overtreding; in dat geval heeft een aanzegging tot bestuursdwang of dwangsom een preventieve werking. Vóórdat tot een dergelijke maatregel wordt overgegaan, moet sprake zijn van een volledige afweging van het belang van de overtreder tegen het openbare belang.

Privaatrechtelijke handhaving

Een overheidsorgaan kan slechts in bepaalde gevallen privaatrechtelijk optreden. Dit kan vrijwel alleen als er sprake is van een privaatrechtelijke relatie tussen de overheid en de burger. Dit kan het geval zijn doordat het overheidsorgaan eigenaar is van grond of gebouwen, als een privaatrechtelijke overeenkomst bestaat bij verkoop of erfpacht of als sprake is van een jegens de overheid onrechtmatige daad. Hierbij moet het belang van een overheidsorgaan zijn geschaad; het enkel overtreden van een voorschrift is niet voldoende.

Strafrechtelijk optreden

De strafbaarstelling van overtreding van de beheersverordening is opgenomen in de Wet op de Economische Delicten. Daarin worden ook de strafmaxima genoemd. Medewerkers van de politie (algemene opsporingsambtenaren) en daartoe door de Minister van Justitie aangewezen (buitengewone) opsporingsambtenaren zijn bevoegd tot opsporing van strafbare feiten.

Het strafrecht wordt als laatste middel in handhaving gezien; bestuursrechtelijk optreden heeft de voorkeur.

Hoofdstuk 4 Toets aan de wet- en regelgeving

Deze beheersverordening is conserverend van aard. Voor zover het ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maakt, gaat het om ontwikkelingen die ook al in de vigerende bestemmingsplannen zijn geregeld. Als in de toekomst wel nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen plaatsvinden, zal daarvoor een afzonderlijke bestemmingsplanprocedure worden opgestart (inclusief onderzoeksverplichtingen). Gelet op het conserverend karakter van deze beheersverordening is er geen aanleiding om te veronderstellen dat de uitvoering ervan leidt tot nadelige milieugevolgen. Onderzoek op dit punt kan dan ook achterwege blijven. Hieronder worden wel alle onderzoeksaspecten volledigheidshalve kort nagelopen.

4.1 Wet geluidhinder

In het kader van de Wet geluidhinder bevinden zich langs alle wegen zones, met uitzondering van wegen waar een maximumsnelheid van 30 km/uur geldt en wegen die zijn aangeduid als 'woonerf'. In geval van geluidgevoelige bebouwing binnen een zone dient akoestisch onderzoek plaats te vinden. Behoudens situaties waarbij door burgemeester en wethouders een hogere waarde is vastgesteld, geldt voor woningen binnen een zone als hoogst toelaatbare geluidsbelasting van de gevel, 48 dB (conform artikel 82, lid 1 van de Wet geluidhinder).

Vanwege de spoorlijn Emmen - Zwolle (traject 120) aan de oostkant van het beheersgebied, is ook hoofdstuk 7 (Zones langs spoorwegen) van de Wet geluidhinder van belang. Dit spoor heeft een zone van 100 m. Behoudens situaties waarbij door burgemeester en wethouders een hogere waarde is vastgesteld, geldt hiervoor een maximale geluidsbelasting van 55 dB.

Voor de nieuwe woning aan De Esch 33 en voor de bedrijfswoningen ter hoogte van Goordijk 25 en De Oostermaat 66 zijn inmiddels hogere waarden aangevraagd dan wel vastgesteld.

Deze beheersverordening maakt geen ontwikkelingen mogelijk waarvoor (nieuw) onderzoek is vereist.

4.2 Milieubeheer

Er zijn diverse bedrijven in Gramsbergen gevestigd. Deze bedrijven hebben een 'milieuzone' waarmee bij nieuwe planologische ontwikkelingen rekening dient te worden gehouden. Aangezien deze beheersverordening geen nieuwe ingrepen binnen deze 'zones' mogelijk maakt, is er geen sprake van een (nieuwe) conflictsituatie.

In het bijzonder dient nog te worden gewezen op de binnen de bestemming "sportgebied" opgenomen milieuzone. Deze zone zorgt ervoor dat binnen een afstand van 50 m vanaf woningen in beginsel geen intensivering van de sportfunctie kan plaatsvinden. Op deze manier wordt een goed woon- en leefklimaat gewaarborgd.

4.3 Bodem

Op basis van de Wet algemene bepaling omgevingsrecht (Wabo) treedt een omgevingsvergunning voor het bouwen van een bouwwerk niet eerder in werking dan nadat is vastgesteld dat er geen sprake is van een ernstige bodemverontreiniging, ofwel wanneer er saneringsmaatregelen zijn uitgevoerd.

Er doen zich volgens de gemeentelijke Bodemkwaliteitskaart op dit moment geen knelpunten binnen het beheersgebied voor. Voorafgaand aan het verlenen van

omgevingsvergunningen - in geval van nieuwe ontwikkelingen - zal de gemeente beoordelen of de bodemgesteldheid afdoende is onderzocht en het beoogde grondgebruik toelaat.

4.4 Water

Deze beheersverordening heeft geen invloed op de huidige waterhuishoudkundige situatie.

4.5 Luchtkwaliteit

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De in deze wet gehanteerde normen gelden overal, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing). Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals bouwprojecten of de aanleg van infrastructuur. Projecten die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit. Ook projecten die 'niet in betekenende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. De criteria om te kunnen beoordelen of voor een project sprake is van nibm, zijn vastgelegd in de AMvB-nibm. In de AMvB-nibm is bepaald dat een grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal 1,2 µg/m³ NO₂ of PM₁₀) als 'niet in betekenende mate' wordt beschouwd. Deze beheersverordening maakt ten opzichte van de vigerende (bestemmings)plannen die vervangen worden, geen ontwikkelingen mogelijk die van invloed zijn op de luchtkwaliteit. Er is derhalve sprake van een 'nibm'-situatie waardoor onderzoek achterwege kan blijven.

4.6 Ecologie

Ter bescherming van ecologische waarden dient bij ruimtelijke ingrepen een afweging te worden gemaakt in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), de Natuurbeschermingswet (1998) en de Flora- en faunawet.

De Ecologische Hoofdstructuur is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het beheersgebied ligt op ruime afstand van de Ecologische Hoofdstructuur en andere beschermde natuurgebieden.

Deze beheersverordening staat geen ontwikkelingen toe waarvoor onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet en/of Natuurbeschermingswet 1998 vereist is.

4.7 Externe veiligheid

Wet- en regelgeving

Externe veiligheid is een beleidsveld dat gericht is op het beheersen van risico's vanwege de productie, de opslag, de verlading, het gebruik en het transport van gevaarlijke stoffen. Sinds 1 januari 2010 moet worden voldaan aan strikte voorwaarden. Een en ander brengt met zich mee dat bij nieuwe ruimtelijke plannen een toets aan wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid moet plaatsvinden. Concreet gaat het daarbij om risicovolle bedrijven, het vervoer van gevaarlijke stoffen per weg, spoor en water en het transport van gevaarlijke stoffen via buisleidingen. Voor risicovolle bedrijven is onder meer van toepassing:

- het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi);
- de Regeling externe veiligheid (Revi);
- het Registratiebesluit externe veiligheid;
- het Besluit risico's Zware Ongevallen (Brzo);
- het Vuurwerkbesluit.

Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen geldt de circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (cRvgs). Op het transport van gevaarlijke stoffen via buisleidingen zijn het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en de Regeling externe veiligheid buisleidingen (Revb) van toepassing.

Gemeentelijk beleid

In het rapport 'Hardenberg: bewust veilig' heeft de gemeente Hardenberg haar externe veiligheidsbeleid voor de periode 2011-2014 uitgewerkt. Daarin zijn onder meer hindercontouren van Bevi-inrichtingen aangegeven. Op 31 mei 2011 heeft de gemeente de (herziene versie van de) Opleg-Notitie externe veiligheid vastgesteld. Hierin is aangegeven hoe binnen actualiserings-plannen met externe veiligheid moet worden omgegaan. Onderhavige beheersverordening volgt de systematiek van de opleg-notitie. Dit betekent: het vastleggen van de externe veiligheidssituatie en het, daar waar noodzakelijk, opnemen van regels die de ontwikkelingsmogelijkheden vastleggen.

Inrichtingen

Binnen of in de directe nabijheid van het beheersgebied is één Bevi-inrichting gelegen. Het gaat om het tankstation met lpg-installatie aan De Anerdijk 20-22 (bron: Risicokaart Overijssel). In de verbeelding zijn de risicocontouren voor het plaatsgebonden risico (15 m vanaf de afleverzuil, 25 m vanaf het ondergronds reservoir en 35 m vanaf het vulpunt) opgenomen. Binnen deze contouren zijn twee woningen gelegen. Aangezien dit een bestaande en als zodanig vergunde situatie is, is hier geen sprake van een saneringsplicht⁵. Wat betreft het groepsrisico doen zich geen knelpunten voor. Binnen de contour (150 m vanuit het vulpunt) is weinig bebouwing aanwezig, waardoor het groepsrisico laag is en de oriënterende niet wordt overschreden. Daarnaast leidt deze beheersverordening niet tot een toename van het groepsrisico; de woningaantallen zijn conform de vigerende bestemmingsplannen en nieuwe ontwikkelingen/functiewijzigingen zijn niet zomaar toegestaan.

Er zijn wel andere risicovolle inrichtingen binnen het beheersgebied gelegen. Het gaat om (chloorbleek)opslagplaatsen ten behoeve van het zwembad Gramsbergen, het zwembad van Recreatiecentrum 't Hooge Holt en het galvanisch bedrijf aan het Hoge Holt 4. Alleen binnen de contouren van eerstgenoemd zwembad liggen kwetsbare objecten. De drie inrichtingen vallen onder het Registratiebesluit en leveren geen belemmering voor deze beheersverordening op.

Buisleidingen

Het beheersgebied ligt niet binnen de effectafstand van aardgastransportleidingen.

Transport gevaarlijke stoffen

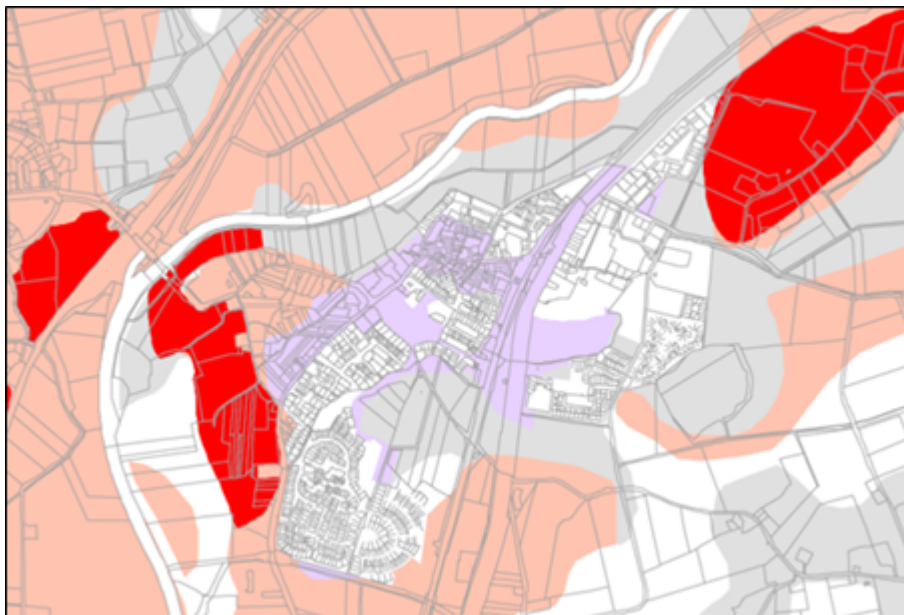
De bijlagenkaarten bij het verkeersbesluit no: 2004/EPLA/77531 geven een overzicht van rijkswegen, provinciale en gemeentelijke wegen die zijn aangewezen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. De N34 is voor Gramsbergen de dichtstbijzijnde weg waarover vervoer van gevaarlijke stoffen is toegestaan. Aangezien deze beheersverordening niet leidt tot een toename van het groepsrisico, is onderzoek op dit punt niet noodzakelijk.

De spoorlijn Zwolle - Emmen geldt eveneens als transportroute voor gevaarlijke stoffen. Volgens het Basisnet Spoor worden er 'categorie C3, brandbare vloeistoffen' vervoerd. Voor de spoorlijn is echter geen veiligheidszone of plas-brandaandachtsgebied vastgesteld. Alleen voor ontwikkelingen binnen 200 m van de spoorlijn geldt een verantwoordingsplicht ten aanzien van het groepsrisico. Aangezien deze beheersverordening geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk maakt, kan onderzoek op dit punt achterwege blijven.

4.8 Archeologie

Het archeologiebeleid van de gemeente Hardenberg is verwoord in het Beleidsplan Archeologie (Past2Present, vastgesteld d.d. 30 juni 2009). Hierin is aangegeven hoe bij ruimtelijke ingrepen met het bodemarchief moet worden omgegaan. Belangrijk onderdeel van het beleidsplan is de Archeologische waarden- en verwachtingenkaart (zie uitsnede hieronder). Op basis van deze kaart kan bijvoorbeeld worden vastgesteld of belangrijke waarden binnen een bepaald gebied aanwezig zijn en/of archeologisch onderzoek is gewenst. Ook geeft het beleidsplan enkele aanwijzingen voor de wijze waarop archeologie binnen ruimtelijke plannen kan worden meegenomen.

Uitsnede Archeologische waarden- en verwachtingenkaart

Op de Archeologische waarden- en verwachtingenkaart is aan delen van het beheersgebied de volgende waarden toegekend:

- Waarde - archeologie 1 (AMK-terrein van (zeer)hoge archeologische waarde > rood);
- Waarde - archeologie 3 (oranje, ongekarteerd terrein > paars);
- Waarde - archeologie 4 (hoge archeologische verwachting > roze);
- Waarde - archeologie 5 (middelhoge archeologische verwachting > grijs).

Voor deze gebiedstypen is een dubbelbestemming opgenomen en gelden beperkingen bij grondverzet. Zie hiervoor de regels van deze beheersverordening.

